HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ילאו עדים זוממין. בתורת כהנים [כ] גבי פר כהן משיח והכי אמרינן אחר שריצינו דברים שהן בעבודות כוכבים ודברים שאין בעבודת כוכבים [ג] יכול שאני מרבה המסית והמדיח ועדים זוממין מ"ל ועשה ילאו אלו שאין בהן מעשה ילאו מכלל חטאת: **והא על פי כ"ש כהו.** וגימא עקימת פיו הוי מעשה [ל] גילוין **הא על פי כ"ש** והיכי אמרת אבל בעלמא הוי ביה מעשה: **הוא ויל ויש ברא"ש.** עיקר עדותן ברא"ש הענין שמעידין מה שראו הילכך לא **חשיב מעשה:** [מ] **חייב על כל אחת ואחת.** מלקות אם אכלן בהתראה אחת: **נוקין על לאו שבכללות.** על כל אחד **ואחד: ורבנן סברי אין נוקין.** [מא] ומי מיקשי (ג) לא גילוי אפילו חדא דחדא מיהא לקי: **וילוף שור שור משבח.** למען יגוח שורך (שמות כא) מה התם חיה ועוף ביוצא בו דהכי מוקמינן בב"ק בפרק שור שנגח את הפרה (דף נד: ע"ש): **כל חלב כשב.** דליכא הנאת ג"ש: **שור נחרכה בנסכים.** חלי ההין יהיה לפר [מ]: **עז נחרכה בעבודה כוכבים.** ביחיד [מא]: **חד מתרי.** הלד השור שבהן שהן מין בהמה וחלבו אסור ואימורי בכוריהם קריבים: **נחרבו אלא עבודה כוכבים.** פר בצבור [מ] **ועז ביחיד: ה"ג מה לשור וכשב שכן יש בהן ריבוי אלא מזבח.** שור בנסכים וכשב באליה [מב] אבל עז אין בקרבנו ריבוי אלא מזבח: **הא לי כ"ש קרא בעניינא דקדשים כ"ש.** דכתיב (ויקרא ז) כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו' והואיל ובעניינו דקדשים כ"ש ולאי אין חיה נוהגת בהו הלכך לא אילטריך שור וכשב למידין **מכלל דרבנן סברי לא ילפינן.** לאו דכל חלב מעניינו בתמיה: **דרוש עלמא דבר למד מעניינו.** בעלמא אבל הכא לאו מעניינו דהאי **בהא קמיפלגי רו'** גילסא זו הכמודה בספרים מסוגשת היא ועל ידי פרשנים טוענין שלא היו בקיאין בגמורה ופירושה בגיגוש בתוך הגילסא וכך הלעה ולא **יומר והכא בהא קמיפלגי מר סבר לאו מלאו ילפינן לאו מלאו ולאו מכרת לא ילפינן.** והכי פירושא ר' ישמעאל סבר למידין דבר מעניינו בין לאו מלאו בין לאו מכרת: **ורבנן סברי לאו מלאו.** למידין זה מזה דשהן בפרשה אחת דבר למד מעניינו כי ההיא דבשר בחלב השוויה בפ' כל הבשר (חולין קטו:) לא תאכלנו בשר בחלב שכתוב מדבר אבל לאו מכרת כעין הכא לא ילפינן דבר מבשב ועז אית להון פירכא [מג] פירכא מה לשור ועז שכן [מד] נתרבה אצל עבודת כוכבים לא נכתוב עז ונילף משור וכשב אית להון פירכא מה לשור וכשב שכן יש [מה] בו צד ריבוי [מו] דאמרינן מעיקרא [מז] דאם כן נכתוב כל חלב ולישתוק מאי אמרת האי דכתב שור וכשב ועז למשרי חלב היה הא [מח] כי כתב קרא בעניינא דקדשים [מט] ודבר למד מעניינו מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר למד מעניינו לא דכולי עלמא [נא] ילפינן דבר הלמד מעניינו והכא בהא פליגי [נב] רבי ישמעאל סבר למידין [נג] לאו מלאו בין מלאו ובין מלאו דכרת [נד] (דכל חלב שור וכשב ועז מלאו [3] דחוקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו דכתיב בעניינא דקדשים ובקדשים לא אית בהון חיה אף כל חלב שור כי כתיב [נה] ליה סתמא ליכא לספוקי בחיה הלכך שור וכשב ועז הלכך הוא דאתא לחייב על כל אחת ואחת וילפינן לאו דכל חלב ולאו דחוקת עולם מכרת [נו] [4] דכי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה מה ההוא הלכך אף הדין הלכך) ורבנן לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן ואיבעית אימא היינו טעמייהו דרבנן כדאמר ליה [נז] רב מרי לרב זביד אלא מעתה אליה דחולין דיתסר אמר ליה עליך אמר קרא [1] כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשלשתן בעינן וליכא הלכך כי אתא שור וכשב ועז למשרי אליה דחולין הוא דאתא ור' ישמעאל אמר לך [נח] א"כ לימא קרא כל חלב שור וכשב עז למה לי ש"מ לחלק א"ר חנינא מודה רבי ישמעאל לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת מ"ט דלא דמי הדין לאו [נט] ללאו דעריות [2] ת"ר ועשה אחת ועשה הנה לחייב על כל אחת ואחת [ס] שאם אכל חלב ולחלב שם אחד בשני העלמות חייב שתים [סא] שתי שמות בהעלם אחת חייב שתים א"ל רמי בר חמא לרב חסדא בשלמא שם אחד בשני העלמות חייב שתים משום דהעלמות מחלקין אלא שני שמות בהעלם אחת אמאי חייב שתים הא בעינן העלמות [סב] מוחלקין וליכא א"ל הכא במאי עסקינן כגון [3] דאכל חלב דנותר דמחייב משום נותר ומשום חלב א"ל א"כ ניחייב נמי [4] משום קודש אלא אמר רב ששת [5] כגון דאכל חלב דהקדש ור' יהודה היא דתניא אכל [6] חלב נבלה אכל חלב מוקדשין חייב שתים ר' יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש [סג] מחייבו עלה במערבא ונוקמה כגון [סד] חלב דשור וכשב ועז ור' ישמעאל היא דאמר לוקה שלש

אלמא

תוספות הוא"ל וישנן בראיה. תימה מאי משני ממסית ומדיח ותירץ רבינו נסים במגילת סתרים לכיון דמגדף ישנו בלב כל הני נמי הכי הוא אבל עדים זוממין לאיון בלב אלעזריך לשנויי דישנו בראיה וכספרו כתב עדיים זוממין הואיל וישנו בפה פי' בפה לא יגיד ומפרש בספרק שבועה העדות דאין מתחייבין אלא בב"ד ולהכי מעקימת שפתים לא מחייבי דל"ב חוץ ל"ד נמי והגדתן לחוד דהיינו פיהן לא גרמת לזו אבל בעלמא דמחייב ע"פ דבורן לחוד עקימת שפתיו הוי מעשה: **שור** וכשב ועז **למה לי ש"מ לחלק.** תימה מאי לריך ג' לחלק בחד סגי:

מסורת הש"ס

א) סנהדרין סה: [ע"ש בכס"ר], ב) גי' המר"ף סופ"ז דסנהדרין בפיה מי"ש], ג) [נקמן ע"ב ה. בפמוס כד. מא: ב"מ קטו: סנהדרין סב. מנחות מח: תמורה ז:], ד) גי' רש"י מצמח ועי' בב"ש ובכ"ל, ה) [בכורות ה: ע"ש], ו) [חולין קטו: קמ. סנהדרין פו.], ז) [פיסים"ש ל"ל לאו מגלאו ולאו מכרת, ח) כל זה מוחק רש"ל], ט) [חולין קיז.], י) סנהדרין סב. שבת ע., כ) [ויקרא דבוכל דמוכה פרק ג], ל) [במדבר כחן], מ) [במדבר טון], נ) [שם טון], ס) [ויקרא ג], ע) עיין בב"ש ובכ"ל, פ) מכלן שיך לע"ב, צ) [ויקרא ד],

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ז כג
2. אַךְ בְּבוֹר שׁוֹר אוֹ בְּכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְּכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר יח יז
3. חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ג יז
4. כִּי כָּל אֹכֵל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז כה

הגהות הב"ח

(א) גמ' נכתוב תרמי ולילף חד מתרמי הדין: (ב) שם לד ריבוי אצל מזבח הילכך לא ילפי: (ג) רש"י ד"ה וכגון וכו' ומי מיקשי אפי' חדא נמי לא ליקלי דמ"מ כיון דכתיב לאו מיהא לקי: (ד) ד"ה הא כ"ש כ' כתיב וכו' למשרי חיה אלא לחייב על כל אחת הס"ד:

רבינו גרשום

דסבר מותר לעבודה [משום] שאינו עושה אלא מאהבה של שלטון או מיראה חדון (מלאכות) [עבודות] הכא ליכא דדון (מלאכות) [עבודות] דהא לא עביד במזיד אלא להכי קרי דדון (מלאכות) [עבודות] דמתכוין לעבוד מאהבה: הניחא לאביי דאמר חייב. העובד מאהבה ומיראה ומתוקמ' מתני' בהכי דהיינו שגגת עבודת כוכבים: ואלא שגגת עבודת כוכבים היכי דמי באומר מותר שאינו יודע שעבודת כוכבים אסור לעובדה ודדון עבודה היכי דמי הא לא ידע דאסיר כיון דאיתכוין לעבוד קרי להו דדון ודמי האי כהעלם זה וזה בידו בין היא עצמה בין עבודותיה: ואמאי חייב חטאת [1]דעד כאן לא בעא מינה רבא מרב נחמן בפרק כלל גדול העלם זה וזה בידו דלא ידע דהוי שבת ולא ידע דמלאכות אסירן אלא אי לאיחייבי תרתי דאי אמרת בתר שגגת שבת אזלינן לא מיחייבי אלא חדא ואי אמרת בתר שגגת מלאכה אזלינן ולא בתר שבת מיחייבי אכל אב מלאכה ומלאכה: אבל למיפטר לגמרי לא בעי מינה. הכא נמי גבי עבודת כוכבים לא פטיר לגמרי ומיחייבי חדא: (אמר) רב פפא [אמר] היכי משכחת לה באומר מותר כגון תינוק שנשבה קטן לבין העובדי כוכבים וידע דאסיר עבודת כוכבים ולא ידע הי ניהו עבודות דאסיר: ואי בעית אימא אפילו בגדול [ולא] נשבה נמי משכחת לה באומר מותר כגון דקא טעי בהדין הא כו': רב אחא בריה דרב איקא אמר. תנא דתמנו' שם שבת ושם עבודת כוכבים סתם קתני כלומר דאי עביד בזדון שבת ושגגת מלאכה מיחייבי אכל חדא וחדא אי שגגת שבת בזדון מלאכה לא מיחייבי אלא חדא: מאמי. דתנא שם איסור ושייר מדקתני הבא על אשה ובתה ושייר בתו מאונוסתו דלא תנא בהדייהו: אמרין מהא לא הוי ראיה דכתיבן בקרא קתני ולא שייר בתו מאונוסתו דלא כתיב בהדי' אלא מג"ש אחיא לא קתני: ל"א והא איכא בת אשתו בת בנה ובת בתה דכתיבן. באורייתא וחייבי כריתות ניגהו ושייר ולא קתני אלא שם אשה קתני והנך נמי בכללן הכא נמי כו': והא איתמר. במסכת זבחים המעלה אברי פנים שראוי להקטירן בעזרה והקטירן בחוץ ואברי חוץ אברי קדשים (שיצאו) [שנחטכן] בחוץ ומעלן בחוץ או חוזלין מעלה בחוץ לשם קדשים חייב שתים. וקשיא ליה לרב ביבי: התם ס"ב דחייב שתים הוה להו ל"ז כריתות ליתני המעלה והמעלה תרין זימנין כלומר חד לאברי פנים בחוץ וחד לאברי חוץ בחוץ. ואמאי קשיא ליה כיון דקסבר שם שבת קתני נישני לנפשיה הכא נמי שם העלאה קתני וה"ה לאיברי חוץ בחוץ: אמר לך רב ביבי מי דמי שבת ועז"ז תנא יתהון בכנוכיהון. פירוש כל אחד שנה במסכתא (כל אחד שבת במסכתא) שלו כל מלאכותיו וכל דינו הילכך גבי כריתות הכא דאורייתא הוא כלומר דאגב גרדא דצריך להן הזכירן משום הכי משני שם שבת קתני ולא רצה לטרוח לפרשן שכבר מפורשין במקומותן אבל הכא גבי המעלה מי תנא יתהון בכונכיהון כלומר כלום יש מסכתא ששמה מסכת העלאות שמפורשים שם דנישני הכין דשם העלאה קתני אלא כיון שאין להן מסכתא היה צריך לפרש כאן המעלה והמעלה אהכין קשיא ליה לרב ביבי: שתי כריתות ולאו אחד מהו. מי חלוקין בשוחט כרת כרת דכתיב ואם יעלה עולה או זבח ואל פתח אוהל מועד לא יביאנו וגו' הני ב' לאוין נינהו אי למאן דאמר במס' זבחים שמא שוחט ומעלה בחוץ קאמרת דאית בהו שתי כריתות כשוחט כתיב כרת דכתיב ואל פתח אוהל מועד לא הביאו ובמעלה כתיב כרת דכתיב אשר יעלה עולה או זבח ואל פתח אוהל מועד לא הביאו הבאה הבאה הביאו יביאנו מה להלן בהעלאה לא ענש אלא א"כ הזהיר והיכן הזהיר דכתיב השמר לך פן תעלה עולותיך וכל מקום שנאמר השמר לך ואל זהו מצוה לא תעשה אף בשחיטה נמי לא ענש אלא א"כ הזהיר ותרי לאוין נינהו ומשום הכי מחלקין

ג) ע"כ שיך לקח ג ע"ש

שפתיו [מ] נהוי מעשה גבי מגדף אמר רבא שאני מגדף [נ] הואיל וישנו בלב אבל בעלמא עקימת שפתיו הוי מעשה מתיב רבי זירא [נא] יצאו עדים זוממין שאין בו מעשה ואמאי הא על פי כתיב בהן אמר רבא שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה [נב]: האוכל חלב: ת"ר [1] כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לחייב על כל אחת ואחת דברי ר' ישמעאל וחכ"א אינו חייב אלא אחת [נג] נימא בהא קמיפלגי דר' ישמעאל סבר לוקין על לאו שבכללות [נד] ורבנן סברי [נה] אין לוקין על לאו שבכללות לעולם סבר ר' ישמעאל אין לוקין על לאו שבכללות ושאני הכא דמייתרי ליה קראי נכתוב קרא כל חלב לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן אי לא כתיב שור וכשב ועז ה"א אפילו חלב חיה במשמע להכי כתב שור כשב ועז למימרא דחלב [נא] שור וכשב ועז הוא דאסור אבל דחיה שרי שפיר קאמרי ליה אלא היינו טעמא דרבי ישמעאל דקסבר א"כ לכתוב כל חלב שור לא תאכלו [נו] כשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן סברי אי כתב רחמנא כל חלב שור ה"א נילף שור שור [נז] [2] מסיני מה גבי סיני חיה ועוף כיוצא בהן אף גבי אכילה חיה ועוף כיוצא בהן להכי כתב רחמנא שור וכשב ועז למימרא דהני [נח] דאסור אבל חיה ועוף שרי שפיר קא"ל אלא היינו טעמא דקסבר נכתוב כל חלב כשב לא תאכלו א"נ [נט] כל חלב עז לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש"מ לחלק ורבנן סברי אי כתב כל חלב כשב ה"א חלב כשב אסור [ס] ושור ועז שרי וכ"ת מאי אולמיה דכשב משום דנתרבה באליה [סא] וכדתנא ר' חנניא [סב] למה מנה הכתוב אימורין בשור ואימורים בכשב ואימורים בעז דכתיב [2] אך בכור שור [סג] וגו' צריכי דאי כתב שור ה"א כשב ועז לא ילפינן מיניה דאיכא למיפרך מה לשור [סד] שכן [3] נתרבה בנסכים נכתוב רחמנא בכשב ונילף שור ועז מכשב איכא למיפרך מה לכשב [סה] שכן נתרבה באליה נכתוב רחמנא [סו] עז ונילף שור וכשב מיניה איכא למיפרך מה לעז [סז] דשכן נתרבה אצל עבודת כוכבים מן חד לא ילפינן נכתוב תרתי ונילף [סח] הדא מתרתי הי דין נילף שור מה לכשב ועז שכן נתרבו אצל הפסח לא נכתוב כשב ונילף משור ועז אית להון פירכא מה לשור ועז שכן [סט] נתרבה אצל עבודת כוכבים לא נכתוב עז ונילף משור וכשב אית להון פירכא מה לשור וכשב שכן יש [ע] בו צד ריבוי [עא] דאמרינן מעיקרא [עב] דאם כן נכתוב כל חלב ולישתוק מאי אמרת האי דכתב שור וכשב ועז למשרי חלב היה הא [עג] כי כתב קרא בעניינא דקדשים [עד] ודבר למד מעניינו מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר למד מעניינו לא דכולי עלמא [עה] ילפינן דבר הלמד מעניינו והכא בהא פליגי [עו] רבי ישמעאל סבר למידין [עז] לאו מלאו בין מלאו ובין מלאו דכרת [עח] (דכל חלב שור וכשב ועז מלאו [3] דחוקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו דכתיב בעניינא דקדשים ובקדשים לא אית בהון חיה אף כל חלב שור כי כתיב [עט] ליה סתמא ליכא לספוקי בחיה הלכך שור וכשב ועז הלכך הוא דאתא לחייב על כל אחת ואחת וילפינן לאו דכל חלב ולאו דחוקת עולם מכרת [פ] [4] דכי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה מה ההוא הלכך אף הדין הלכך) ורבנן לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן ואיבעית אימא היינו טעמייהו דרבנן כדאמר ליה [פא] רב מרי לרב זביד אלא מעתה אליה דחולין דיתסר אמר ליה עליך אמר קרא [1] כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשלשתן בעינן וליכא הלכך כי אתא שור וכשב ועז למשרי אליה דחולין הוא דאתא ור' ישמעאל אמר לך [פב] א"כ לימא קרא כל חלב שור וכשב עז למה לי ש"מ לחלק א"ר חנינא מודה רבי ישמעאל לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת מ"ט דלא דמי הדין לאו [פג] ללאו דעריות [2] ת"ר ועשה אחת ועשה הנה לחייב על כל אחת ואחת [פד] שאם אכל חלב ולחלב שם אחד בשני העלמות חייב שתים [פה] שתי שמות בהעלם אחת חייב שתים א"ל רמי בר חמא לרב חסדא בשלמא שם אחד בשני העלמות חייב שתים משום דהעלמות מחלקין אלא שני שמות בהעלם אחת אמאי חייב שתים הא בעינן העלמות [פו] מוחלקין וליכא א"ל הכא במאי עסקינן כגון [3] דאכל חלב דנותר דמחייב משום נותר ומשום חלב א"ל א"כ ניחייב נמי [4] משום קודש אלא אמר רב ששת [5] כגון דאכל חלב דהקדש ור' יהודה היא דתניא אכל [6] חלב נבלה אכל חלב מוקדשין חייב שתים ר' יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש [פז] מחייבו עלה במערבא ונוקמה כגון [פח] חלב דשור וכשב ועז ור' ישמעאל היא דאמר לוקה שלש

מעשה: **שור** וכשב ועז **למה** לי ש"מ לחלק. תימה מאי לריך ג' לחלק בחד סגי:

עבודת כוכבים מיוחדת מעשה וחייבין על דזונה כרת ושגגתו חטאת אף כל כו' אי מה עבודת כוכבי' מיוחדת שהיא מיתת ב"ד אף [אנן] איני מרבה אלא מחייבי מיתת ב"ד ומה הן המקלל אביו ואמו והמסית כו' תיבות יכול שאני מרבה נמחק): (פ) מה"ד לחייב על: (פא) לוקין הא הדא (מיהא [לקן] תיבות ואי תיקשי אפי' נמחק ותיבות לא לילקי ל"ש): (פב) בחלב תרי (אות ב' נמחק) פסוקי דאכל חלב דקדש חייב ב' חטאות משום חלב וחלב דכתיב גבי קדשים ולא חשיב לאו דזרות ולאו דמעילה דקרא דועשה אחת מהנה גבי קרבן חטאת כתיב אבל לעיל פריך שפיר נחשוב נמי משום קדש ולחייב משום מעילה אע"ג דקרא דועשה אחת גבי חטאת כתיב מ"מ שם קרבן אחת היא בין דחטאת ובין [דמעילה] הראש"ש ז"ל:

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' ל טוש"ע יו"ד סי' סד סעי' ל:
יז ב מיי' פ"ב מהלכות מעשה הקרבן הלכה ד:
יח ג מיי' שם פ"ב הל' יח:
יט ד מיי' שם הל' ה:
כ ה ו ז מיי' פ"ז מהל' שגגות הל' ד:
כא ח מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה ב:

מוסף רש"י

האואיל וישנו בלב. עיקר מיוב הבא עליו חלוי בלב, שמתמיין לבדק הבית, שאמיתו מבקר את הבית כל היום ואין בלבו כלפי מעלה אלא שהעלה את הבית לדבר אחר ומתכוה בבית המיוחד ומקבלו אינו מתחייב (סנהדרין סה.). **יצאו עדים זוממין.** אלא חטאת היא שהיה בחוכה בגבי פר כהן משיח, אחר שהאיגו דברים שהן בעובד עבודת כוכבים ודברים שאין בעובד עבודת כוכבים ודברים שאין בעובד עבודת כוכבים, לומר מה בעובדת כוכבים מיוחדת שחייבין עליה אינה ב"ד, אף אני מרבה חייבי מיתת ב"ד, ואם מי אני מרבה מקבל לאחיו ומסית ועדים זוממין, מ"ל ועשה, יאלו עדים זוממין שאין בהם מעשה, ואמאי. לא הוא עקימת שפתיו מעשה הא לא אלא בכוחת אלא (שם). האואיל וישנן בראייה. עיקר חיובא בא ע"י הראייה, שמעידין שראו, ואלוה לית בה מעשה (שם). למה מנה הכתוב אימורין בו'. בהאי קרא לא בכוכר שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם ואת דמם תזרוק אל המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחוח לה' (במדבר יח יז). **חקת עולם לדורתיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו:** (ויקרא ג יז). **כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה לה' ונברתה הנפש האכלת מעמיה:** (ויקרא ז כה).

שיטה מקובצת

[1] שפתיו נמי לרבנן נהוי: [2] ע"ר בחדרושין: [3] זירא ס"א (את מה מרבה אני המסית והמדיח ונביא השקר ועדים זוממין (מה) ת"ל ועשה אחת יצא אלו שאין בהם מעשה ואמאי עדים זוממין הא על פי כתיב בהון: [4] אחת. עי' תוס' מנחות (ד' נח ע"ב) ד"ה אין: [5] עי' בחדושין: [6] האכלה דמפיק ליה חלב חיה כבש: [7] עי' בחדושין: [8] דהני הוא דאסור אבל דחיה רעוף: [9] א"נ נכתוב כל: [10] אסור דרשור רעז: [11] באליה אצל בבוה וכדתנא: [12] שור או בכור כשב או בכור עז גוי': [13] לשור הואיל ונתרבה בנסכים נתרבה באימורים: [14] רחמנא בעז ונילף: [15] מה לכשב ועז שכן נתרבו אצל פסח. ה"ה דהוי מצי למימר אצל תמיד א). הרא"ש ז"ל: [16] שכן נתרבו אצל אות ה' נמחק: [17] יש בהן צד ריבוי אצל מזבח אות ר' נמחק: [18] מעיקרא דקסבר דאם: [19] כי כתיב קרא בעניינא דקדשים כתיב כו' פי' דאיירי לעיל בקדשים וחיה (רעוף) ליתא בקדשים וא"ת והרי עוף איתא בקדשים וא"כ שמעינן חלבו ולפי מה דפי' לעיל ניחא דמסתם חלב לא מרבינן חלב עוף: [20] דקדשים הוא דכתיב דבר מעניינו תיבת למד נמחק: [21] דכ"ע דבר למד מעניינו תיבת ילפי' ואות ה' ל"ש: [22] [23] ע' בחדושין: [24] כתיב סתמא נמי ליכא תיבת ליה נמחק: [25] מכרת דכתיב כי כל אות ד' נמחק: [26] ע' בחדושין: [27] ללאו דעריות פי' דהתם כתובים כל אחד לבדו דאף אותם שכתובים יחד מ"מ (באשמות מחלקין) [בשמות מחולקין] אבל שם דחלב אחד הוא. תוס': [28] שתים אי שתי: [29] העלמות מחלקין וליכא אות ר' נמחק: [30] [31] ע' בחדושין: [32] כגון דאכל חלב: [33] גי' למה נאמר עבודת כוכבים לומר לך מה בזז א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' ל טוש"ע יו"ד סי' סד סעי' ל:
יז ב מיי' פ"ב מהלכות מעשה הקרבן הלכה ד:
יח ג מיי' שם פ"ב הל' יח:
יט ד מיי' שם הל' ה:
כ ה ו ז מיי' פ"ז מהל' שגגות הל' ד:
כא ח מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה ב:

---

[34] מיהו מוכן דהא כתמיד כתיב כבש שנה ומהיכא מיתי נימא דעזים כבשים לתמיד ול"ע.